

HUQUQIY EKSPERTIZA
NATIJALARI BO'YICHA
XULOSA

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
ADLIYA VAZIRLIGI

3/1-0928-сон

1. Тип проекта

Закон Республики Узбекистан

2. Наименование проекта

Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида

3. Сведения о разработчике и дате внесения проектов

Министерство внутренних дел Республики Узбекистан

2020 йил 31 октябрь (қирим рақами 2/2200, ID-20446).

4. Основание для подготовки проектов

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 2 мартдаги ПФ-5953-сон Фармони билан тасдиқланган 2017 – 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили”да амалга оширишга оид давлат дастурининг 56-банди.

5. Концептуальные предложения и замечания по проекту

Лойиҳа бўйича Адлия вазирлиги томонидан ҳуқуқий экспертиза натижалари бўйича **жорий йилнинг 17 октябрь кўни 3/1-0835-сон лойиҳани тақдим этилган таҳрирда қабул қилиниши мақсадга мувофиқ эмаслиги тўғрисида хулоса тақдим этилган.**

Бирок, қайта ишланган лойиҳада вазирликнинг хулосасида берилган айрим концептуал эътирозлар тўлиқ инобатга олинмаган.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, лойиҳа қуйидаги асосларга қўра қайта ишланиши талаб этилади.

5.1. 1-модда билан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс янги 21²-модда билан тўлдирилиб, бунда йўл-транспорт ҳодисаси ҳақидаги билдиришнома расмийлаштирилиши муносабати билан маъмурий жавобгарликдан озод этиш асослари белгиланмокда. Хусусан:

а) иккинчи қисмда йўл-транспорт ҳодисаси иштирокчилари томонидан расмийлаштирилган йўл-транспорт ҳодисаси ҳақидаги билдиришнома суғурталовчи томонидан қабул қилинган пайтдан, улар мазкур иш бўйича **иш юритишни қайта тиклаш тўғрисида илтимоснома бериш ҳуқуқини йўқотиши** кўзда тутилмокда.

Лойиҳага илова қилинган келишмовчиликлар жадвалида мазкур ҳуқуқий норма фақатгина йўл-транспорт ҳодисаси иштирокчилари томонидан билдиришнома расмийлаштирилганда **Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс асосида маъмурий баённома тузиш йўли билан қайта кўрилмаслиги, бу норма тарафларнинг судга мурожаат қилиш ҳуқуқини истисно қилмаслиги** билдирилган.

Шундан келиб чиқиб, 21²-модданинг иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилиши лозим:

“Йўл-транспорт ҳодисаси иштирокчилари томонидан расмийлаштирилган йўл-транспорт ҳодисаси ҳақидаги билдиришнома суғурталовчи томонидан қабул қилинган пайтдан бошлаб, мазкур йўл-транспорт ҳодисаси маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни юритишнинг умумий қоидаларига мувофиқ кўриб чиқилмайди”;

б) учинчи қисмда қуйидаги тўртта ҳолатда йўл-транспорт ҳодисаси ҳақидаги билдиришнома амал қилмасдан, йўл-транспорт ҳодисаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга асосан умумий тартибда кўриб чиқилиши кўрсатилмоқда:

– тан жароҳати билан боғлиқ бўлган йўл-транспорт ҳодисалари;

– йўл-транспорт ҳодисаси иккитадан ортиқ транспорт тўқнашуви натижасида содир бўлса;

– жабрланувчига етказилган моддий зарар миқдори суғурта суммасининг 35 фоизидан ошган деб ҳисобланган тақдирда;

– иштирокчиларининг бирида ҳайдовчилик гувоҳномаси, ишончнома, йўл varaқаси бўлмаган ёки муддати ўтган ёхуд ҳайдовчи алкоголь ичимликлари, гиёҳвандлик воситалари, уларнинг аналоглари ёки психотроп моддалар таъсирида маст ҳолда бошқариши натижасида содир этилган ҳолатлар бўйича.

“Транспорт воситаси эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш тўғрисида”ги Қонуннинг (кейинги ўринларда – Қонун) 22-моддасида **бир нечта жабрланувчининг мол-мулкига** зарар етказилганда ҳар бир жабрланувчига (унинг меросхўрига ёки ҳуқуқий ворисига) тегадиган суғурта товони миқдори ҳар бир жабрланувчининг мол-мулкига етказилган зарарнинг даражасига мутаносиб равишда, суғурта пулининг 35 фоизи доирасида аниқланиши белгиланган.

Яъни, қонунчиликда йўл-транспорт ҳодисаси иккитадан ортиқ транспорт тўқнашуви натижасида содир бўлганда, суғурта ҳодисасини тўғридан-тўғри ҳал этиш институти қўлланиши мумкинлигини тақиқловчи норма мавжуд эмас.

Шу сабабли, мазкур қисмдан “йўл-транспорт ҳодисаси иккитадан ортиқ транспорт тўқнашуви натижасида содир бўлса ёхуд” деган сўзлар чиқариб ташланиши лозим.

5.2. 1-модданинг 5-банди билан Қонун янги 20¹-модда билан тўлдирилиб, бунда:

а) биринчи қисмнинг “а” кичик бандида йўл-транспорт ҳодисаси натижасида зарар (шикаст) фақат ушбу банднинг “б” кичик бандида кўрсатилган транспорт воситаларига етказилган бўлиши йўл-транспорт ҳодисаси тўғрисида ҳужжатларни ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари ходими иштирокисиз расмийлаштириш асосларидан бири сифатида кўрсатилмоқда.

Бироқ, “б” кичик бандда ҳам мазкур ҳуқуқий нормани қисман қамраб олганлиги сабабли, унга ҳавола қилмаган ҳолда, “а” ва “б” кичик бандлар ўзаро бирлаштирилиш ҳамда ягона кичик банд сифатида расмийлаштирилиши керак;

б) олтинчи қисмда йўл-транспорт ҳодисаси тўғрисида ҳужжатларни ваколатли ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходими иштирокисиз расмийлаштириш ҳолатларида йўл-транспорт ҳодисасида иштирок этган транспорт воситаларини кўрикдан ёки мустақил техник экспертизадан ўтказиш ушбу Қонунда белгиланган тартибда ва шартларда амалга оширилиши, бироқ **транспорт воситаларининг эгалари суғурталовчини ёзма розилигисиз ёхуд суғурталовчи суғурта товонини тўлашни рад этиш ёки уни тўлаш ҳақида қарор қабул қилган кунга қадар транспорт воситаларини таъмирлаши ёки утилизация қилиши тақиқланиши** кўрсатилмоқда.

Қонуннинг 21-моддасига кўра, **суғурталовчи** шикастланган мол-мулкни ёки унинг қолдиқларини

жабрланувчи (унинг меросхўри ёки ҳукукий вориси) ёзма равишда мурожаат этган кундан эътиборан **беш иш кунидан кўп бўлмаган муддатда**, агар улар ўртасида ёзма шаклда бошқа муддат келишилмаган бўлса, **кўздан кечириши, унинг мустақил экспертизасини ва баҳолашдан ўтказишни ташкил этиши шарт**.

Шунингдек, суғурталовчи мазкур муддатда шикастланган мол-мулкни ёки унинг қолдиқларини кўздан кечирмаган, мустақил экспертизани ва баҳолашдан ўтказишни ташкил этмаган бўлса, жабрланувчи мустақил экспертизани ва баҳолашдан ўтказишни ташкил этиш учун мустақил тарзда ёзма шаклда мурожаат қилишга ҳақли. Бу ҳолда суғурталовчи мустақил экспертиза ва баҳолаш натижалари юзасидан низолашишга ҳақли эмас.

Лойихага келишмовчиликлар жадвалида мазкур ҳуқуқий норма экспертизалар тайинлаш даврида ёки эксперт хулосаси бўйича келишмовчиликлар келиб чиқишини олдини олиш ҳамда қайта экспертиза ўтказишни таъминлаш мақсадида транспорт эгаларига суғурталовчининг розилигисиз ёки суғурталовчи томондан суғурта товонини тўлаш ёки тўловни рад этиш ҳақида қарор қабул қилгунга қадар транспорт воситасини таъмирлаш ёки утилизация қилишга таққ қўйилиши мақсадга мувофиқлиги билдирилган.

Бирок, Қонунда йўл-транспорт ҳодисалари бўйича техник қўрик ва экспертиза ўтказиш қоидалари **умум мажбурий норма сифатида** белгилаб қўйилган ва Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқ ҳар бир шахс, жумладан **суғурта ташкилотлари ҳам қонунларга амал қилиши шарт**.

Бундан ташқари, суғурта ташкилотлари ҳам барча жисмоний ва юридик шахслар сингари Ўзбекистон Республикаси қонунларига амал қилмаса, **бундан келиб чиқувчи ҳуқуқий оқибатлар бўйича тўлиқ жавобгарликни ўз зиммасига олиши лозим**.

Қолаверса, суғурта ташкилотлари томонидан қарор қабул қилганга қадар транспорт воситасини таъмирлашга таққ қўйиш фуқароларнинг ҳаракатланиш имкониятларини чеклашга олиб келиб, келгусида мазкур жараёнлар узок муддатга чўзилиб кетиши оқибатида норозиликларни келтириб чиқаради, шунингдек норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаси **ҳалқ манфаатларини эмас**, балки суғурта ташкилотлари манфаатларини кўзлаб ишлаб чиқилганлиги тўғрисида фикрлар келиб чиқишига сабаб бўлади.

Юқоридагиларни инобатга олиб ҳамда 20¹-модданинг олтинчи қисмида белгиланаётган қоида **Қонуннинг 21-моддасига зид эканлиги бонс, лойиҳадан чиқариб ташланиши талаб этилади**.

6. Соблюдение правил законодательной техники

Қонунчилик техникаси талабларига мувофиқ, Қонуннинг 19-моддаси иккинчи қисмига киритилаётган янги хатбоши мазкур қисмнинг бешинчи хатбошиси сифатида расмийлаштирилиши лозим.

Худди шундай, Қонуннинг 24-моддасига киритилаётган қўшимча ҳам қайта кўриб чиқилиши керак.

7. Ответственный исполнитель

Управление уголовного, административного и социального законодательства

Учитывая вышеизложенное, по итогам правовой экспертизы проекта Министерство юстиции Республики Узбекистан представляет

Заклучение:

О целесообразности принятия проекта Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида после устранения вышеизложенных

замечаний

При этом, просим предоставить в Министерство юстиции до «18» ноября 2020 года сопоставительную таблицу, составленную по итогам рассмотрения данного заключения

Министр

Davletov R. K.
«11» ноября 2020 года